

Όχι άλλη σύγχυση

Πριν μερικές βδομάδες, ο εκπρόσωπος του "ομόσπονδου κράτους" στη Ν. Υόρκη κ. Nail Atalay, σε επιστολή του προς τον κ. De Cuellar, που αναφερόταν στη Κυπριακή Κυβέρνηση, έλεγε μεταξύ άλλων ότι "αυτοί που υποδέχονται τους ξένους επισκέπτες με τον Ελληνικό Εθνικό Ύμνο, δεν θα πρέπει να παραπονοούνται όταν οι Τουρκοκύπριοι δεν δέχονται να τους επιβληθεί ο Ελληνικός Εθνικός Ύμνος."

Δεν μας διαφεύγει ποιός είναι ο ρόλος και οι επιδιώξεις του κ. Atalay στη Ν. Υόρκη, ούτε φυσικά και τα ελατήρια αυτής του της επιχειρηματολογίας. Υποθέτουμε ότι για να εξουδετερώσει τις ενέργειες του κ. Atalay, κάποιος εκπρόσωπος της Κυπριακής Δημοκρατίας έσπευσε να σχολιάσει την επιστολή του, υποδεικνύοντας μεταξύ άλλων το παράνομο του "ομόσπονδου" και καυτηριάζοντας τις ενέργειες του κ. Denktas για υπόσκαψη της Κυπριακής Δημοκρατίας, μέλους των Ηνωμένων Εθνών, κ.λ.π., κ.λ.π. Αυτό το σενάριο είναι πια γνωστό τόσο σε μας εδώ, όσο και στους κύκλους των Ηνωμένων Εθνών καθώς και στους άλλους διπλωματικούς κύκλους.

Αλλά ας αφήσουμε για μια στιγμή κατά μέρος το ποιόν εκπροσωπεί ο κ. Atalay, για να δούμε αν είναι σωστή ή όχι η δήλωσή του. Και αν η δήλωσή του είναι σωστή, τί σημασία και τί προεκτάσεις έχουν αυτές οι ενέργειες της Κυβέρνησης για τη Κύπρο;

Αν και άλλα είναι τα ελατήρια του, αγγίζει ωστόσο ο κ. Atalay ένα θέμα στο οποίο οι Τουρκοκύπριοι έχουν ευαισθησία ή στο οποίο για ευνόητους λόγους ο κ. Denktas προσπαθεί να τους ευαισθητοποιήσει. Εκείνο του "εξελληνισμού" τους ή όπως τίθεται πολλές φορές τελευταία, της επιβολής πάνω στους Τουρκοκύπριους του τί θέλουν οι Ελληνοκύπριοι, εφόσο καταφέρουν να εφαρμόσουν τα υποτιθέμενα άνομα και καταστροφικά για την Τουρκοκυπριακή κοινότητα σχέδια τους!!

Ανεξάρτητα από το αν τούτο δεν έχει βάση, για εκείνους τους λόγους από μας που παρακολουθούν συστηματικά την προπαγάνδα της τουρκοκυπριακής σβινιστικής πλευράς, είναι φανερό ότι οι ιδέες αυτές αποτελούν ένα πολύ δημοφιλές σενάριο, που επαναλαμβάνεται ταχτικά. Για όσους Ελληνοκύπριους δεν διαβάζουν αναφορές στον Τουρκοκυπριακό τύπο, είναι ίσως αρκετό να σκεφτούν πως θα ένοιωθαν οι ίδιοι στην ιδέα πιθανού "αφελληνισμού" και "εκτουρκισμού" τους ή ακόμα στην ιδέα να αποφασίζουν οι Τουρκοκύπριοι για τους Ελληνοκύπριους και να κατευθύνουν κατά κάποιο τρόπο τις τύχες τους.

Με άλλα λόγια, η εντύπωση που δημιουργούν ορισμένες ενέργειες της Κυβέρνησης, χωρίς τούτο να αποτελεί στόχο της - το αντίθετο μάλιστα - είναι ότι οι Ελληνοκύπριοι θέλουν να επιβάλουν στους Τουρκοκύπριους τη βούλησή τους και ότι ακόμα οι προσπάθειες για συνύπαρξη και ενιαίο κράτος με ίσα δικαιώματα για όλους, αποτελούν απλές φωνασκίες ή κενολογίες που αποσκοπούν στο να συγκαλύψουν τις υποτιθέμενες πραγματικές προσπάθειες των Ελληνοκυπρίων (μερικές φορές με πρόφαση υφιστάμενο σχετικό ψήφισμα της Βουλής που δεν έχει ακόμα ακυρωθεί προβάλλεται και ο ισχυρισμός ότι η Κυβέρνηση επιδιώκει κατά βάθος την ένωση). Στο βαθμό που κάτι τέτοιο γίνεται πιστευτό - κάτι που ευνοούν ο διαχωρισμός και οι λανθασμένες και πολλές φορές αφυκολόγητες από μέρους της Κυβέρνησης ενέργειες - δεν δημιουργείται το απαραίτητο κλίμα εμπιστοσύνης και πλήττεται καίρια η όλη υπόθεση της κοινής συνύπαρξης, δύο παράγοντες που είναι εκ των ων ουκ άνευ σε οποιαδήποτε λύση του Κυπριακού.

Και θέλουμε να τονίσουμε εδώ ότι, δεν τρέφουμε την ψευδαίσθηση ότι οι δυό πιο πάνω λόγοι από μόνοι τους θα φέρουν τη λύση του Κυπριακού, του οποίου τα νήματα της λύσης θα πρέπει να αναζητηθούν αλλού. Εκείνο που διατείνόμαστε είναι ότι, χωρίς την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης ανάμεσα στις δυό κοινότητες και την προσέγγιση, σε οποιαδήποτε μελλοντική λύση δεν θα υπάρχει βιωσιμότητα. Αδιάφευστη μαρτυρία αυτού του ισχυρισμού είναι τα γεγονότα και οι εξελίξεις της περιόδου '60-'74, όπου η εμπιστοσύνη υπονομεύτηκε απερίσκεπτα και έντεχνα από μια άλλη πλευρά, με φυσικό επακόλουθο η προσέγγιση αντί προς τα έξω, να γίνεται διχοτομικά προς τους δυο "εθνικούς χώρους".

Συμπερασματικά η χρήση του Ελληνικού Εθνικού Ύμνου από το επίσημο κράτος και το Ρ.Ι.Κ. φυσικά, για τους Τουρκοκύπριους δεν μπορεί να είναι τίποτε λιγότερο από μια κατάφωρη πρόκληση, που διευρύνει σε επικίνδυνο βαθμό το υφιστάμενο χάσμα μεταξύ των δυό κοινοτήτων.

Αυτά όσον αφορά κάποιες επιπτώσεις χρήσης από την επίσημη Κυπριακή πλευρά, του Ελληνικού Εθνικού Ύμνου (δεν είναι η μόνη ενέργεια, υπάρχουν και πολλές άλλες, όμως η περίπτωση του ύμνου είναι ίσως η πιο χαρακτηριστική) προς το εσωτερικό, τις σχέσεις δηλαδή των δυό βασιικών κοινοτήτων, που αποτέλεσαν το βάθρο πάνω στο οποίο έκτισαν και στήριξαν την πολιτική τους όλοι όσοι διαδραμάτισαν κάποιον ρόλο - μικρό ή μεγάλο - για να φτάσει η χώρα μας στο θλιβερό σημείο που βρίσκεται σήμερα.

Αλλά για να δούμε τι μηνύματα δίνουν αυτές οι ενέργειες της Κυπριακής Κυβέρνησης προς τα έξω.

Στις ξένες Κυβερνήσεις η επίσημη θέση που προβάλλει η Κυπριακή Κυβέρνηση είναι ότι η Κύπρος, ένα ανεξάρτητο μέλος του Ο.Η.Ε. υπέστη εισβολή από μια άλλη χώρα, που 9 χρόνια μετά την εισβολή της εξακολουθεί να κατέχει σχεδόν 37% του εδάφους της χώρας. Ωστόσο τα ελεύθερα εδάφη ελέγχει πάντα η Κυπριακή Δημοκρατία, που αντίθετα απ'ότι ισχυρίζεται η Τουρκία υφίσταται, και τη κρατική της οντότητα, η Κυβέρνηση προσπαθεί να προβάλλει σ'όλα τα διεθνή βήματα. Ακόμα η επίσημη θέση της Κυπριακής Κυβέρνησης, είναι ότι δεν εκπροσωπεί μόνο τους Ελληνοκύπριους, δεν πρόκειται για την Ελληνοκυπριακή διοίκηση όπως διατείνεται η Τουρκία, αλλά όλους τους Κυπρίους, συμπεριλαμβανομένων και των Τουρκοκυπρίων και μια και με μοναδική εξαίρεση τη Τουρκία τυγχάνει γενικής αναγνώρισης, είναι η μόνη που δικαιούται να εκπροσωπεί τη Κύπρο διεθνώς.

Σε επιβεβαίωση αυτής της αναγνώρισης και της υποστήριξης που τυγχάνει η Κυπριακή Κυβέρνηση, είχαμε πρόσφατα τρεις επίσημες επισκέψεις ανωτάτων κρατικών ηγετών, σημαντικών θα λέγαμε προσωπικοτήτων, της Ιντίρα Γκάντι, του Παλ Λόσοντζι και του Νικολάε Τσιαουσέσκου. Όπως πάντοτε τους υποδέχτηκε ο Πρόεδρος Κυπριανού με τον Ελληνικό Εθνικό Ύμνο και τις Ελληνικές σημαίες, που κρατούσαν οι σημαιοφόροι της Εθνικής Φρουράς. Διερωτάται κανείς πόσο θα βεβαιώθηκαν για την ανεξαρτησία μας, τη χωριστή κρατική μας υπόσταση και για το πόσο η Κυβέρνηση εκπροσωπεί όλους τους Κυπρίους. Πιο πολύ η κ. Γκάντι που μετά την Κύπρο επισκέφθηκε την Ελλάδα και στο αεροδρόμιο του Ελληνικού, μια ώρα αργότερα την υποδέχτηκαν, σωστά αυτή τη φορά με Ελληνικές σημαίες και πάλι σωστά, ανάκρουσαν τον Ελληνικό Εθνικό Ύμνο.

Τα μηνύματα που μεταδόθηκαν στους επίσημους προσκαλεσμένους, δεν μπορεί παρά να δημιούργησαν κάποια σύγχυση, αμηχανία ή στην καλλίτερη περίπτωση απορία.

Θα ήταν αφελές να υποθέσουμε ότι οι φίλοι της Κύπρου και τα διάφορα κράτη γενικά, διαγράφουν τη πολιτική τους σε σχέση με τη χώρα μας με βάση τέτοιες εκδηλώσεις. Ωστόσο, κρίνοντας και από πολλές φιλικές παρατηρήσεις διπλωματών φιλικών χωρών και μη, που ευρίσκονται στη Κύπρο ή την επισκέπτονται, η όλη

κατάσταση για το θέμα, τους είναι το λιγότερο ακατανόητη, για να μη λεχθεί ότι σε μερικές περιπτώσεις προκαλεί συγκαταβατικά αν όχι ειρωνικά υπομειδιάματα... Άλλωστε, το γνωστό απόφθεγμα ότι η γυναίκα του Καίσαρα δεν θα πρέπει να είναι μόνο τίμια αλλά και να φαίνεται, ισχύει και εδώ! Σε τελευταία ανάλυση εκείνοι που πρέπει να επιχαίρουν ... για την αρωγή, είναι οι σωβινιστικοί κύκλοι της Τουρκίας και αυτοί που τους υποστηρίζουν, γιατί τέτοιες ενέργειες ταιριάζουν απόλυτα με το δικό τους σενάριο, της μη ύπαρξης Κυπριακής Δημοκρατίας και της απόδωσης στη Κυπριακή Κυβέρνηση του στάτους της Ελληνοκυπριακής Διοίκησης.

Αλλά το θέμα έχει και κάποιαν άλλη διάσταση, εκείνη της κάποιας φθοράς της προσπάθειας για διεθνοποίηση, που επίπονα και με συνέπεια έχει αναλάβει η Κυβέρνηση του κ. Παπανδρέου. Οι αντιδράσεις που βρίσκει στα διάφορα διεθνή βήματα, είτε πρόκειται για το ΝΑΤΟ είτε την ΕΟΚ, για να μη αναφέρουμε τον Ο.Η.Ε. όπου η παρουσία των αδέσμευτων και των σοσιαλιστικών χωρών δημιουργεί μια κατάσταση διαφορετική, δεν είναι λίγες, ώστε να μη χρειάζεται να του δυσχεραίνεται από δω το έργο. Μια και το βασικότερο "όπλο" που διαθέτει η Κυπριακή Δημοκρατία αυτή τη στιγμή είναι η διεθνής της αναγνώριση, για μας δεν χωρεύ καμμιιά αμφιβολία ότι, όσο πιο έντονα και σωστά δείχνουμε την ανεξάρτητη οντότητα της χώρας μας και όσο αποφεύγουμε να υπονομεύουμε τη κρατική μας υπόσταση, τόσο βοηθούμε την διεθνοποίηση και την προσπάθεια του Έλληνα Πρωθυπουργού να μας βοηθήσει. Όσο και αν εκ πρώτης όψεως φαίνεται παράξενο, η χρήση των επίσημων Ελληνικών κρατικών συμβόλων και του Ελληνικού Ύμνου βοηθά στο πολιτικό πεδίο τις προσπάθειες της Τουρκίας και δυσκολεύει εκείνες της Ελλάδας και φυσικά και όλων των φίλων της Κύπρου κατ'επέκταση....

Ωστόσο δεν μας διαφεύγει ότι, πέρα από τις εντυπώσεις που δημιουργούνται είτε στο εσωτερικό είτε προς τα έξω, υπάρχει και μια αδιαμφισβήτητη ανάγκη του Ελληνοκύπριου, που έχει τις ρίζες της σε ιστορικούς, πολιτιστικούς και σε μεγάλο βαθμό ψυχολογικούς λόγους, μια ανάγκη ταύτισης με κάθε τι ελληνικό. Δεν είναι του παρόντος να αναλύσουμε αυτούς τους λόγους, μερικού από τους οποίους είναι αυτονόητοι. Είμαστε όμως υποχρεωμένοι να παρατηρήσουμε ότι στην πολιτική είναι αξιωματικό ότι δεν χωρούν συναίσθηματισμού. Και οσοδήποτε μεγάλη είναι η υποχρέωση της Κυβέρνησης να λαμβάνει υπόψη τα αισθήματα των μαζών, άλλο τόση είναι και η υποχρέωση της να κρατά μακριά τον συναίσθηματισμό από την πολιτική και τις στυγνές της ανάγκες.

Χρειάζεται ίσως εδώ να αναφέρουμε ότι, τόσο οι εθνικοί ύμνοι όσο και οι εθνικές σημαίες, παρά τον προσδιορισμό τους σαν "εθνικών" έχουν καθαρά κρατικό χαρακτήρα και καθόλου πολιτιστικό ή που με οποιοδήποτε τρόπο να σχετίζεται με τις εθνικές καταβολές των λαών. Εξου και έκαμαν την εμφάνισή τους όταν σχηματίστηκαν τα σύγχρονα κράτη. Έτσι η Ελληνική σημαία εμφανίστηκε το 1827 όταν μετά την Ελληνική επανάσταση και την απελευθέρωση μέρους της Ελλάδας, εδημιουργήθηκε το Ελληνικό Κράτος, ενώ η Κυπριακή το 1960, όταν η Κύπρος έπαψε να είναι αποικία και ανακηρύχθηκε σε ανεξάρτητο κράτος. Ευκαιριακά αναφέρεται ότι με βάση το άρθρο 4 του Συντάγματος, η χρήση από το επίσημο κράτος οποιασδήποτε άλλης σημαίας από την Κυπριακή, είναι αντισυνταγματική!

Χωρίς να διαταράσσονται οι πολιτιστικές σχέσεις Ελλήνων και Ελληνοκυπρίων, όπως δεν διαταράσσονται άλλων λαών που μοιράζονται την ίδια κουλτούρα (Γάλλοι-Γαλλοκαναδοί-Γαλλοελβετοί-Βαλλώνοι του Βελγίου ή Γερμανοί-Αυστριακοί-Γερμανοελβετοί), θα πρέπει τόσο οι Ελληνοκύπριοι όσο και οι Έλληνες στην Ελλάδα να μπορέσουμε να συνειδητοποιήσουμε ότι μπορεί να μοιραζόμαστε την ίδια πολιτιστική κληρονομιά, ωστόσο ανήκουμε σε δυο χωριστά κράτη με χωριστά κρατικά σύμβολα και θεσμούς.

Όσο και αν η χρήση των Ελληνικών συμβόλων και του Ελληνικού Ύμνου από τον Ελληνοκύπριο, πολύ φυσικά κολακεύει τους Έλληνες της Ελλάδας, η δική μας εκτίμηση που προέρχεται από πολλές επαφές με επίσημους του κράτους, είναι ότι η σύγχυση στο θέμα αυτό οφείλεται καθαρά στις εδώ αντικρούσεις παρά σε οποιεσδήποτε παραστάσεις απέξω και την ευθύνη έχουν κατά κύριο λόγο η Κυβέρνηση, η πολιτική ηγεσία της χώρας και οι πνευματικοί μας άνθρωποι, που όλα αυτά τα χρόνια και βασικά από το '64, δείχνουν για το θέμα μια υπερβολική, ασύγγνωστη και συνάμα βλαβερή "ευαισθησία".

Μας ελέχθη πάρα πολλές φορές από πολλούς επίσημους της χώρας ότι οι θέσεις που εκτίθενται πιο πάνω είναι σωστές και κατανοητές και ότι τα πράγματα "θα εδιορθώνονταν σιγά-σιγά". Δική μας εκτίμηση και διαπίστωση είναι ότι στο διάστημα που μεσολάβησεν από το '74, στο θέμα αυτό υπήρξε μια καθαρή παλινδρομηση, που υποβοηθάται από το "ξεθώριασμα" της καταστροφής του '74, την κάποια επούλωση πληγών και όσο και αν φαίνεται οξύμωρο, από την παρουσία στην Ελλάδα μιας προοδευτικής κυβέρνησης.

Είναι πια ξεκάθαρο ότι δεν υπάρχουν οποιαδήποτε δικαιολογητικά για οποιαδήποτε καθυστέρηση όσον αφορά την χρήση από το επίσημο κράτος Κυπριακών μόνο κρατικών συμβόλων και στη θέση του Ελληνικού Ύμνου, την ανάκρουση του εμβατηρίου που εχρησιμοποιείτο μέχρι το '64. Οποιαδήποτε προσπάθεια αναβλητικότητας είναι καθαρή υπεκφυγή και ο "ευθετώτερος χρόνος", τίποτε παραπάνω από απλή πρόφαση.

Είναι καιρός να σταματήσει η σύγχυση που τείνει να διαιωνιστεί και να εξηγηθεί καθαρά στο λαό η διαφορά της πολιτικής διάστασης της Κύπρου από την πολιτιστική, της κρατικής οντότητας της χώρας από την καταγωγή των κοινοτήτων που την αποτελούν. Και εδώ την ευθύνη έχει βασικά το κράτος, η επίσημη ηγεσία που κατά κύριο λόγο έχει την ευθύνη και την δυνατότητα ενίσχυσης της κρατικής οντότητας της χώρας αλλά και μιας σωστής παιδείας, τέτοιας που μακροπρόθεσμα να ανταποκρίνεται στη δομή της Κυπριακής κοινωνίας.

Θα πρέπει το κράτος ν' αφήσει κατά μέρος οποιεσδήποτε "ευαισθησίες" και να περάσει από την ευθυνοφοβία, την απραξία, την αναβλητικότητα και τις υποσχέσεις, στους υπεύθυνους χειρισμούς, τη σωστή διαπαιδαγώγηση και τις ενέργειες που επιβάλλουν οι καταστάσεις γενικά και οι χειρισμοί του πολιτικού μας προβλήματος πιο ειδικά.

Είναι τραγικό ο Ελληνοκύπριος να προσπαθεί διαρκώς να επιβεβαιώσει την πολιτιστική του κληρονομιά υπονομεύοντας και ουσιαστικά αρνούμενος και προδώνοντας την πολιτική ύπαρξη της χώρας του. Και είναι ιδιαίτερα τραγικό, γιατί αντίθετα απ'ότι διαρκώς επαναλαμβάνεται και καλλιεργείται, αυτό που κινδυνεύει αυτή τη στιγμή δεν είναι η πολιτιστική του φυσιογνωμία που διατηρείται αναλλοίωτη παρά τις αλλεπάλληλες κατακτήσεις για πάνω από 3 χιλιετηρίδες. Εκείνο που κινδυνεύει άμεσα είναι η πολιτική του υπόσταση, που χρειάστηκαν μερικές πάλι χιλιετηρίδες, για να μπορέσει τελικά το '60 να πάρει σάρκα και οστά και της οποίας οι ρίζες δεν μπήκαν ακόμα πολύ βαθειά, ώστε το δέντρο της Κυπριακής ελευθερίας εύκολα να κινδυνεύει να ξεριζωθεί, πριν καλά-καλά παγιωθεί η πολιτική χειραφέτηση της χώρας.